

Berlin, 29. novembra. DNB. Piloti, ki so a
vrnili iz Anglije. poročajo, da je ves Liverpool
plamenih. Napad je bil izveden na veliko skladi
šče za oskrbovanje Anglije s surovinami vse
vrst. Komaj so bili pogaseni požari v Birmingha
mu in ko se še kadi iz razvalin in pepela v Co
ventryju, so bila porušena številna velika skl
adišča pšenice, silosi, dokl s sušilnicami, letalsk
tovarne in druge važne naprave za nadaljevanj
vojne. Veliko izvozno in uvozno pristanišče o
zahodni obali Anglije je bilo v noči od četrtk
na petek skoraj popolnoma uničeno. Po Londonu
Bristolu, Coventryju, Birminghamu, Portsmouth
in Southamptonu so se nemški povračevalni napa
di nadaljevali z vso silo.

Ob prvem je uradnika strah ...

Draginja je uradniškemu stanu najmanj prizanesla

Ljubljana, 29. novembra.

»Se en dan, pa bo zopet prvi tu, Trideset dni preteče, kot da bi mignil. Se nisem poravnal svojih starih dolgov in že je tu čas, ko moram odtrgavati od svoje skromne plače in vračevati razne obroke in leteče dolgove. Skrb me grize, razjeda me in nobenega veselja nimam za delo. V službi še nekako najbolj pozabim na vse tegobe tega hitenja, tega hitečega življenja iz dneva v dan.«

Pred prvim smo. Žena doma s svinčnikom v roki in papirjem na mizi računa, seštevava, odštevava, množi in deli, kako bi najboljši razdelila denar, da bi preživela svoj družinski zopet skozi en mesec, skozi mesec tekočih življenj. Ti obroki ga žro in razjedajo, je tožil uradnik. Kdo pa ni danes brez obrokov, se zopet tolaži. Saj je opustil že vse priboljške; tako ne hodi več na dva decil, kjer se je v družbi porazgovoril s svojimi tovariši, kajenje je domalega opustil, raznih kulturnih potreb se je odklel in zdi se mu, da postaja nekak Robinson, le s to izjemo, da živi sredi Evrope, sredi kulture, sredi ureditvenosti na vseh življenjskih popriščih. Res, kar Robinson je že. Prav tako je tudi z ženo. Ta uboga žena je brez vsake pomoči: sama pere, sama riba, sama opravlja vsa gospodinj-ska dela. Pa boleha je, trga jo in kašlja, da uradnik ne ve, kako se bo vse to izteklo.

»Začuda pa imamo vsi danes neverjeten rek. Za malico nam nikdar ni bilo, danes pa imam tak tek, da se bojim, da se me loteva »ta lačna«. Otroci prav tako. Čudno je res to, kaj ne? In vsi danes tožijo o tem pojavu dobrega leka. Danes zlasti občutimo to, ko gre draginja tako nevdružno, tako hitro navzgor.«

Pred prvim smo. Maloduše se me loteva. Kako bova zopet ta mesec seštevava in odštevava pri speceriji, za mesarja, za drva in podobno! Žena bo spet jokala, mene bo pa grizlo, ker bi rad pomagal, pa ne morem niti z najboljšo voljo. Verjemite mi, da me to boli. In te plače!

»Oprostite, gospod reporter, poglejte, mlad sem še, pa se že čutim kar starca. Tako mi lega na dušo vsa ta borba za vsakdanji kruh. Saj bi tako rad pomagal, gradil, žrtvoval vse, da bi bilo doma lepo, da bi bilo toplo, prijetno. Ampak danes tega ni več. Iz vseh kotov naše kuhinje zre velika pošast, nenasična pošast, groza in gnusna. In ta pošast je: Skrb. Iz loncev zija ta pošast. Iz vseh delov tega ubogega stanovanja kriči. Kamor se ozrem, jo vidim, me preganja in me zalezuje. Zdi se mi že, da sem izgubil živce, da bi najraje zakričal vsemu svetu: Pomagajte, pomagajte! Da, vidite, tako je. Noči so nemirne, brez spanja, sanje so grozne. In tako teče in preteče štiri in dvajset ur in spet pride novih štiri in dvajset, ki so podobne prejšnjim. Spet polno skrbi. Skoraj bodo vsaki dan te skrbi hujše.«

Otroci so reveži. Zdi se Miklavž in prišel bo Božiček, pa bodo žalostni. In z njimi bomo vsi žalostni. Ali ne bi bilo morda prav in dobro, če bi prepovedali trgovcem z bogatimi izlozhami, da razstavljajo vse vrste lepih in bozlatih daril? Otroci revežev so potem tako žalostni in tako prav zgoraj začutijo neko krivico v življenju. Ta nežna duša je še neranjena, v njo pa je na ta način kanila že kaplja bolečine. Saj živo čuti, da to ni za njega, ampak za one, ki imajo bogate starše, ki imajo vsega v izobilju in bodo lahko svojem ljubljenu kupili vse, kar mu bo srce pozelelo. Zakaj imajo oni, zakaj jaz nimam, se sprašuje? Nekaj ni v redu, si odgovarja v sreči, v notranjosti. Potem joka ubogi otrok in mu je hudo. Ali ni to bolečina za očeta in za mater, ki bi tako rada osrečila svojega malčka, pa ga ne moreta, vsaj tako ne, kakor si otrok želi. Velikih izdatkov res ne zmoreta. A tega otrok ne razume. On vidi in si želi samo onih velikih, dragih igrač. Pa pustimo to!

»Upanje pa imam še vedno. Kar na cente ga imam. Bo že boljše. Tudi težko življenje bo prešlo. Res, da je tolažba le slaba uteha, uteha je pa le. Bo že boljše. Da, da, včasih pa le zasije žarek upanja. Vidite, takšna so naša čustva: Iz skrajnosti v skrajnost, iz obupa v lepo upanje, v lepo sanjanje in takrat človek pozabi na vse. Zopet si gradim gradove v oblake,

zopet vidim v omari vsega zadosti, zopet vidim na mizi kaj boljšega, žena ima novo obleko, otroci igrače, ob nedeljah pa jo mahnejo lepo na sprehod, recimo tja proti Posavju, tam malo prigriznemo, se smejejo in jo zvečer veselo ubiramo domov. — Oprostite, gospod reporter, malo sem zaspan. Ko bi bilo le vse to kaj kmalu res, moj Bog. Tako pa tavam in se opotekam po tem trdem tlaku z ogromnim bremenom na sebi in v sebi. Težko je to breme, pretežko. Preveč mi jemlje sil, preveč me teži. Pa upajmo, da bo boljše. Kar dobro mi de, da sem se malo z vami porazgovoril. Nekoliko mi je odleglo in čutim se lažjega. Ženi človek ne more nikdar tako zaupati, pa tudi noče, saj jo s tem samo razžalostimo in potem morava drug drugega tolažiti. Pa naj nam ženske oprostite, če smo takšni. Zdi se, da smo obzirni, previdni. Pa je le morda prav tako, da smo takšni. Veste, včasih ni taka obzirnost na mestu, je pa dobro. Zopet modrujem, kajne? Pa naj končam. Oprostite, če sem se pred vami nekoliko raznežil, veste, srce mi je sprevorilo. Včasih moram tudi komu potožiti svoje križe in težave. Zbogom!

Razdelitev Maribora na dimnikarske okolišče

Mestno poglavarstvo v Mariboru potrebuje v uradni svrhe točne podatke, kakšne dimnikarske pristojbine (zneske) plačujejo letno hišni posestniki dimnikarskim mojstrom za čiščenje kurilnih naprav. V to svrhu bodo dimnikarji (pomočniki) raznosili hišnim posestnikom posebne obrazce mestnega poglavarstva. Hišni posestniki (upravitelji) se pozivajo, da točno vpisujejo zneske letnega plačila in to potrdijo s lastnoročnim podpisom ter nato obrazec vrnejo dimnikarju (pomočniku).

Filmi

Pod zastavo svobode (kino Matica). Film iz legendarnih časov ameriškega zedinjenja — iz velike burnosti ter dramatično v dejanju in obliki. Nimi zvezni državi, ki je usoda Velike Amerike bila odvisna od dejstva, ali bodo južnjaki, ki so pod tujim vplivom delali za razcep republike, dobili od svojih rojakov, zlatarskih bogatašev na Severu, veliko pošiljatev zlata. Okoli tega zlata, boja in vohunjenja zanj se razpleta ta zgodba z veliko burnostjo ter dramatsko v dejanju in obliki. Boj za zlato se prevrača v osebni boj dveh mož, ki v enakem svojstvu služita eden Severu, drugi Jugu. Boj poteka hkrati za politično idejo, za zlato, za ljubljeno žensko, kar razumljivo vnaša v film vse tisto, kar je zanimivemu filmu potrebno. Snov, ki jo film obravnava, predstavlja poleg pionirstva prav za prav edino heroično zgodovino Združenih držav, zato ni čuda, da je prav zadnje čase, ko je ideja edinstva tudi v Ameriki vse bolj aktualna in potrebna, ta doba predmet vse boljšejsih filmskih obdelav in jo režiserji v vsakem primeru obračajo v sodobno simboliko. Tako tudi v tem filmu, ki se po neštetihih prejšnjih zapletih, bojih, ubijanjih in razdorih, spopadih strasti in idej zaključuje s človeško in idejno poravnavo med glavnimi nosilci obojega dejanja.

Režiral je »Pod zastavo svobode« stari, preizkušeni mojster množičnih filmov velikih bojev in vseh vrst filmske slikovitosti, Kertesz. Igralci: Miriam Hopkins, Randolph Scott, zlasti pa nad vse simpatični, vsestranski Errol Flynn, dajejo delu močno igralsko ogrožje. Njihova umetnost je v zadržanosti, moški igrar brez grmečega patosa, ki velja pri nas za vzor. Zato so ti — tudi z vsem zunanjim razkošjem in množicami — režirani ameriški filmi po svoji preprostosti in zdravju človeku bolj simpatični kakor tako imenovana »težka«, a nečloveška umetnost. Bojni prizori in poeziji, s katerimi je film nabit, predstavljajo višek režije, spriči katere so toliko slavljene boljšejski šoljarji.

DVE PRESENEČENJI

naročnikom in bralcem »Slovenskega doma« bosta naša nova podlistka

»Bil sem v Stalinovi službi«

(Spisal general Krivicki, bivši voditelj sovjetskega vohunstva na zahodu) — in

»Na zapoved kraljice«

naš novi ilustrirani zgodovinski filmski roman, ki smo ga dobili za priobčenje od družbe Warner Bros., ki nam je dala na razpolago dozdaj romane »Poročnik indijske brigade«, Robin Hood, »Poslednja zapoved«, »Angeli garjevih lic« in »Nismo edini«.

Oba listka bosta začela izhajati prihodnjo nedeljo, dne 8. decembra!

Tri dekletca z ulic

Ljubljana, 29. novembra.

Pred vablivo, razkošno delikatesno trgovino so stala tri dekletca. Starost? Takole 10—14 let. Prva, Francka, je tiščala pod pazduho šop že uvelih krizantem. Druga, Minka, šolsko torbico; tretja, Minka, najstarejša, je bila živahna in je krillila z rokami, ko je govorila. Obležene priprosto, vsaka v boren plašček. Čevljički zamazani. Znak, da ta dekletca pač pogrešajo skrbne mame, ki bi jih navajala k priprosti čistosti in skrbela vsaj, da bi bili otroci očeženi. Deklice so si ogledovale dobrote delikatesne trgovine. Začel se je neženiran pogovor, ki ga je človek mirno poslušal. Deklice se niso niti najmanj ženirale starega moža, ki je motril njihov pogovor in sledil debati in hudim očitkom, ki so padali od ene in druge strani. Tretja, Minka, je ponavljala: »Pečenice bi bile dobre! Drage so! Ko bi si jih moglo kupiti?« Neizpolnjava, vroča želja deklete! Francka: »Prodaj rože in si kupimo malo šunke.« Kmalu se je mirni pogovor sprevrgel v huda očitanja in zbadanja. Sprle so se zaradi dinarja. Minka je Francki zabrusila:

»Tiho bodi, lažnjivka! Kaj boš ti? Tvoj oče se je obesil.«

»Ti lažnjivka, ti! Kdo ti je to povedal? Naš oče živi!« je togotno ugovarjala mala Francka.

»Vsi tako govorijo! Sedaj imaš drugega očeta,« je pristavila Minka in nadaljevala, »to je povedala sosed.«

»Le tiho! Iz meščanske šole so te ven vrgli,« je Francka oponašala nasprotnico. Minka ogorčena: »Lažeš! Sama sem šla, ker se nisem marala učiti.«

»Ti, Minka, pa kar molči! Ti si bila že v Begunjah. To je naša mati povedala,« je oponašala Francka Minka, ki je nato jezna začela: »Lažnjivka! Ti si pocestnica! Saj sem te videla, kako si špancirala z Jožetom tam po tisti cesti in cigarete kadila.«

»Kaj? Ti si mene videla s cigareto? Ti, grdoča, ko uhajaš z doma in se potepaš z barabami.« Francka se je nato obrnila k Minki: »In ti? Kraduš knjige in jih prodajaš na starini. Kje si jih spet ukradla, da jih imaš polno torbo?«

»To so moje knjige. Hodim v šolo,« je ugovarjala napadena Minka. »Kje pa imaš zvezke?« jo je Francka prijala. »Vidiš, tukaj so vsi moji

Pomembna izjava poveljnika nemškega izseljenskega taborišča v Zemunu

Zemunu

„Bili ste z nami več kot uslužni ...!“

Te dni bodo šli skozi Jugoslavijo še zadnji vlaki, s katerimi se vračajo iz Besarabije in Dobruže v domovino nemški izseljenci. Med potjo so se vsi ti izseljenci za nekaj časa ustavili tudi v posebnem taborišču, ki ga je postavila Jugoslavija v ta namen v Zemunu, kjer so se nemški izseljenci lahko nekoliko odpočili od dolge poti in se tudi okrepčali z izdatno in dobro hrano.

Nemci iz Besarabije in Dobruže so se med potjo v Jugoslavijo izredno dobro počutili, kar lahko sklepamo iz izjav, ki jo je večerj podal za javnost poveljnik nemškega izseljenskega taborišča v Zemunu, Toni Schnitzler. V njej je posebej poudarjeno, kako je bilo nemško vodstvo v vsakem oziru zadovoljno z organizacijo taborišča v Zemunu, kako so šli jugoslovanske oblasti na rok vračajočim se Nemcem in kako so bili uradniki iz našega notranjega in zunanjega ministra uslužni z njimi. »Ker je ta izjava nemškega zastopnika, ki mu je bilo zaupano vodstvo nad nemškimi izseljenskimi taborišči v Jugoslaviji, gotovo v vsakem oziru pomembna, jo prinašamo dobesedno in se glasi:

»Skoro štiri mesece sem v Jugoslaviji. Čez kak dan se bo pripeljala še zadnja skupina izseljencev iz Dobruže, v kakih 10 dneh pa bo naše

Obširna obtožnica proti razbojniku Hacetu

Ljubljana, 29. novembra.

Tu in tam se naša javnost obrne od svetovnih in viharov dogodkov na male domače dogodke in se mnogi še vedno zelo zanimajo za usodo razbojnika Toneta Haceta iz Podcerkve na Notranjskem. Res se je Hacet v samotni celici okroglega sodišča že vdal v svojo usodo in izražal željo, da bi bil čimprej končan proces in da bi podal račun o svojem delovanju in poslovanju.

Državni tožilec g. Branko Goslar je proučil obširne spise in sedaj končno sestavlja obširno obtožnico, ki obsega celotno nad 50 s strojem pisanih stran. Samo obtožbeni tenor, v katerem naševa obtožnica vse zločine in prestopke glavnega obtoženca, glavarja razbojniške tolpe in drznega razbojnika Toneta Haceta, vsebuje do 34 strani. Na teh straneh so našeta vsa Hacetova kaznivá dejanja, zaradi katerih je obtožen raznih zločinov.

Poleg Haceta bo prišlo na zatožno klop še devet drugih velikih in malih njegovih pomagačev. Nekateri so obtoženi zaradi sodelovanja pri raznih ropih in tavinah, drugi zaradi skrivanja in nakupovanja naropanih stvari. Mnogi so Haceta skrivali in mu dajali potubo.

Te dni bo obtožnica dostavljena Tonetu Hacetu in vsem njegovim soobtožencem.

Mnoge pač zanima, kdaj se bo začel proces proti Hacetu. Proces se bo razvijal pred velikim kazenskim senatom, pred petimi sodniki v veliki razpravni dvorani št. 79. Najmanj tri mesece je še potrebno, da se izvedejo in izpolnijo po kazenskem postopku predpisane formalnosti. Potrebno je dalje, da Hacetove spise prouči najprej predsednik velikega senata, ki mu bo poverjeno vodstvo tega procesa, dalje prouče te spise tudi mnogi branilci, ki bodo branili ali Haceta ali pa njegove soobtožence. Iz tehnično-procesualnih razlogov ne bo prej glavna razprava proti Hacetu razpisana, kakor za konec meseca februarja prihodnjega leta.

zvezki! Hočem hoditi v šolo, ne pa tako, kakor ti, ko uhajaš iz šole.«

Prepir se je v takem tonu razvijal še naprej in nato so jo ta tri dekleta mahnila izpred delikatesne trgovine, vsak v svojo stran.

Nadaljevanje razprav v bolgarski zbornici:

Bolgarija in angleška zagotovila o njeni neodvisnosti

Nova obsodba napadov na Jugoslavijo

Sofija, 29. novembra. m. Na včerajšnji seji bolgarske zbornice se je nadaljevala razprava o odgovoru na kraljevo prestolno besedo. Med drugimi je govoril tudi poslanec vladne večine Sofir Janev, ki se je najprej dotaknil izjave angleškega podtajnika v zunanjem ministru, Buttlerja, ki jo je podal v angleški spodnji zbornici. Poslanec Janev je dejal, da je pred nekaj dnevi uradni zastopnik Velike Britanije izpovedal v spodnji zbornici, da bo Velika Britanija spoštovala neodvisnost in nedotakljivost Bolgarije, če Bolgarija ne bo nicesar storila proti Angliji v sedanji vojni. Ta izjava po mnenju omenjenega bolgarskega poslanca ne more navdušiti Bolgarov, ker Velika Britanija Bolgariji ne more nicesar obljubiti, česar ne bi želela. Zato je ta izjava povzročila tudi samo nezadovoljstvo, kajti razvidno je, da hoče Velika Britanija ohraniti sedanje stanje na Bolgarskem.

Poslanec Janev je odločno zavračal Buttlerjeve ponudbe ter je potem spregovoril nekaj besed tudi o poslancu Dumanovu, ki je zadnjič napadel Jugoslavijo. V zvezi s tem je dejal, da je treba razumeti, da je sredstvo za reševanje vseh vojaških prijetelstvom med obema državama. Današnja vojna ni izbruhnila zaradi jugoslovansko-bolgarskih spornih vprašanj. Dobrih odnosov med Jugoslavijo in Bolgarijo ni treba rahljati z nepotrebnimi govori in pisanjem.

Razpravo o odgovoru na prestolno besedo bosta končala s svojima govoroma predsednik vlade Filov in zunanji minister Popov. Oba bosta govorila v torek.

Bolgarski trgovinski minister Zagorov je sprejel včeraj jugoslovanskega poslanika v Sofiji, Milanovača.

Pajk z Zlate ceste

Van Vyke Mason

Lynch je bil zelo resen in se je trudil, da bi razumel razlago svojega šefa. »Narednik, sedaj vam bo jasno, zakaj sta se obe bandi vedno bali tega, če bi se drugi posrečilo pridobiti Rogerja Buntona na svojo stran. Ko je ena banda videla, da je izgubila igro, je sklenila, da ji ga bo vzela boljše rečeno, da ga ubije po nekem, ki je bil z njim v hiši. Mislili, da je to pravi povod za umor Rogerja Buntona.«

»To se mi zdi čisto umevno. Toda v svojo sliko mi nikakor ne pride Rogjerjev brat John. Ne vem, kaj je z njim, Connor mi je sporočil, da se vede tako kot se lahko vede samo oni, ki je nekaj zakrivil. Že nekakrat je akusl izgnan Connorja iz sobe.«

Catleen se je zmračilo čelo in njegovo dobro razpoloženje je takoj minilo. »Ta brat tudi mene vznemirja, narednik. Ndkakor ne morem najti v sliki, ki sem si jo napravil, zanj mesta. Prav tako ne morem nikakor postaviti tega Mul-lina?«

»Mullin? Kdo pa je zopet to? Ali tega človeka dozdaj ni bilo v aferi?« »To je ravno najtežavnejše, narednik. Tega, in vprašanja glede orožja, s katerim je bil izvršen umor, nikakor ne morem rešiti! Če ne bom mogel hitro najti pojasnila za te dve vprašanji, bom postal nevaren in mirno me lahko odpelje v norišnico.«

Catleen se je začel jeziti. »Pomislite, narednik, da sem pred umorom samim pregledal celo nadstropje, celo poslopje in nisem nicesar našel. Vem, da ni bilo nobenega orožja, razen onega revolverja, ki ga je imel Roger v žepu in ga nikdar nikomur ni dal iz rok. In poleg tega je bil ta revolver popolnoma drugačnega kalibra kot kroglja, s katero je bil Buntun ubit. Ta umor se je izvršil nekaj minut po mojem pregledu.«

Catleen je bil ves besen. Skočil je s sedeža in s hitrimi koraki hodil po sobi. »Ubogi Mac Nalty mi je rekel, da je slišal, kako je šel nekdo po etopnicah

navzgor. On ga ni mogel ustaviti, ker je bil zvezan in je imel usta zamašena.«

»Mogoče pa je, da je morilec najprej izvršil umor, šel nato po etopnicah navzdol, da bi onesvestil Mac Naltija, Vas pa zaprl in bi nato skril orožje, s katerim je izvršil umor.«

»Na to sem tudi jaz že mislil. Toda Mac Nalty je sklical brenčanje šele potem, ko je bil že pri zavesti. Tudi duh po izgoreli dlaki se je šele tedaj zavalal.«

»Kakšno brenčanje, inspektor? Po čem sodite, da je to brenčanje v kakšni zvezi z umorom?« »Prav gotovo je, narednik. Brenčanje in smrad istočasno! Taki dve neavdadni stvari se ne moreta zgoditi slučajno istočasno z umorom.«

Catleen se je zopet malo pomiril in sedel na svoje mesto.

»Narednik, ali niste rekli, da mi boste povedali nekaj važnega?« je vprašal sedaj z navadnim glasom narednika Lyncha.

»Da, inspektor. Skoraj sem bil že pozabil. Prosim, počakajte za trenutke.« Gre iz sobe in se čez nekaj časa vrnil s celim kupom starih časopisov.

»Če se ne motim,« mu je rekel Catleen zopet veselo, »so to pojasnila o zloumu zelo spoštovanega bančnega podjetja Buntun in Co.«

Narednik Lynch je priklinal z glavo in postavil kup izrezkov pred Catleena. Policijski častnik je začel brati stare časopise.

V oči mu je padel velik naslov v listu »Newyork Herald Tribune«:

»ZLOM VELIKE BANČNE TVRDKJE BUNTUN IN Co.

TISOČI VLAGATELJEV SO IZGUBILI SVOJ DENAR.«

V tem članku je bil kratek opis poslovnih zvez te trdke in nato je sledil dolg seznam oškodovanih.

»Ali ste videli to ime, g. inspektor?« je vprašal Lynch in pokazal neko ime, ki je bilo podčrtano z rdečim svinčnikom.

Catleen je občutil, kako se mu je odvalil od srca težak kamen, ko je prečital imeni:

»Marta Croney, James Creemins Croney.«

To je bil policaj, ki se je nahajal v trenutku umora v Buntunovi hiši. Njegovo vedenje se mu je že prej zdajelo tako čudno, da je takoj poslal nazaj na policijo. Catleena je to odkritje silno presenetilo, in tišina v sobi je postala neznosna. Čez nekaj časa se je oglasil narednik:

»To ni dobro znamenje, ali ne, g. inspektor?«

»Ni dobro, ne. Jaz sem dozdaj premalo pazil na tega Croneya. Kje je zdaj?« »V stražnem poslopju, g. inspektor. Narednik Danson skrbno pazi na vse njegove gibe. Mislim, da sem dobro napravil, ker sem ga dal pod nadzorstvo.«

»Odlično ste napravili,« je rekel Catleen.

Ko sta dalje pregledovala seznam oškodovancev, sta našla še neko preseenečenje, ki ga nista pričakovala. Še eno ime je bilo podčrtano z rdečim svinčnikom. To ime je bilo Vang-Su. Lynch je spomnil Catleena, da je bil to kuhar ubitega milijonarja.

Vang Suja one noči, ko je bil izvršen umor, ni bilo doma. Catleen se je čudil, ko je našel med oškodovanimi njegovo ime. Zelo ga je iznenadilo to, da je bil Buntun tako nepreviden in je vzel denar človeku, ki ga vsak dan lahko zastrupi.

Catleen je bil bolj vznemirjen zaradi nastopa neklih oseb v tej dram, kot pa zaradi vloge Dore Dabrey.

Croney, Vang in Mullin. To so bila tri velika vprašanja v vsej aferi, Catleen je vetal s svojega sedeža in rekel Lynchu:

»Lynch, mi moramo še naprej vsi to zadevo z vso silo raziskovati. Pazite, da Croney ne bo šel iz stražarskega poslopja... Brž, ko bom prišel tja, ga bom zadržal.«

»Ali ne bi bilo boljše, da ga zapremo?«

»Ko bi to mislil, bi že zdavnaj storil,« je rekel Catleen nestrpno. »Imam še dovolj razlogov, da ga pustim na svobodi. Vi le dobro pazite nanj! Skušajte najti skladnice, kjer so imeli mrene ujetega. Zelo rad bi se še enkrat srečal z onim ke-mikom, ki je tako želel, da bi me poslal na drugi svet.«

(Dalje sledi.)

Od tu in tam

Ravnateljstvo za zunanjo trgovino je sklenilo novo kupčijo z Nemčijo za prodajo drobnice, in sicer ovac in koštrunov. Prvenstveno bodo to blago izvažali iz vardarske in zetske banovine, kjer je reja drobnice glavni posel kraskega prebivalstva. Ker pa so se javili tudi izvozniki iz severnih delov Srbije in nižinskih predelov, je ravnateljstvo sklenilo, da bo dopustilo izvoz tudi iz imenovanih krajev. Če bi se pa oglašili še drugi deli države s podobnimi ponudbami, pa bo ravnateljstvo pozneje skušalo upoštevati tudi te kupce.

K novemu režimu za koruzo, katere cena je bila določena na 250 din za metrski stot suhega blaga, je dal minister za trgovino dr. Andres izjavo časnika, v kateri je rekel, da je bila vlada prisiljena odrediti take ukrepe, da bi zavezala draginjo že takoj splošno in da bi s tem preprečila tudi vse poskuse veriženja s koruzo. Koruzo je prevažal čimprej za določevanje cen kruhu večine prebivalstva, prav tako pa temeljna osnova za cene mase in mesa, kajti precej koruze porabijo v žitornih krajih za pitanje prašičev in druge živine. V novi uredbi si je vlada zagotovila tudi pravico, da odredi prisilen odkup koruze, če se bo to kot potrebno izkazalo.

Italijanski poslanik iz Belgrada, Mamelli, je včeraj prispel v Zagreb na obisk k hrvaškemu banu. Ban dr. Subašić je priredil v njegovo čast sprejem, pri katerem so bili navzoči vsi predstavniki hrvaškega političnega, gospodarskega in kulturnega življenja. Italijanski poslanik je danes obiskal tudi zagrebskega nadškofa dr. Stepinca in podpredsednika vlade dr. Mačka. Danes zvečer pa bo odpotoval v Belgrad.

O novem načinu izvoza živine v tujino so razpravljali na nedavni konferenci, ki je bila v ministrstvu za trgovino pod vodstvom ministra dr. Andresa, udeležili pa so se je še ministri za kmetijstvo, zastopniki združenih zvez, ravnateljstva za zunanjo trgovino in drugih ustanov. Združene organizacije so zahtevale, da se dá pri izvozu prednost združenim organizacijam, ki naj bi dobile večino kontingentov, kar pa bi jih neizrabljene ostalo, bi jih dobili zasebniki. Ravnatelj ravnateljstva za zunanjo trgovino, dr. Bičanič, je bil enakega mnenja, vendar s tem izjemo, da morajo združbe same izvažati, ne pa združne zveze, ki kupujejo v mnogih primerih živino tudi od nečlanov in s tem delajo škodo koristim države in zasebne trgovine. Zastopniki združenih zvez pa so dejali, da posamezne združbe ne bodo mogle izvršiti vsega izvoza in da je zato boljše, da prevzamejo to delo zveze. Nato so se razvili razgovori o vprašanju, kako so združne zveze doslej izvažale živino. V zvezi s tem je treba pripomniti, da je ministrstvo za finance naročilo svojim organom, da morajo strogo paziti na združbe, da bodo živino kupovale le od svojih članov in da bodo le tako deležne ugodnosti oprostitve raznih davkov, v nasprotnem primeru pa jim bodo vse ugodnosti ukinjene.

Vse reke, tako Sava kakor bosanske reke, se naprej upadajo in voda se naglo odteka iz poplavljenih krajev. Pri Sisku je Sava padla za 30 centimetrov, ker ni nikjer več dežja. Tako je sedaj omogočeno nagelje poplavljanje zaščitnih nasipov, ki jih pomaga graditi tudi vojaštvo. Posebno se trudijo, da bi blizu Crne Bare zavezili reko in tako obvarovali nesreče še druge kraje.

Novosadska občina je sklenila dati vsem svojim nameščencem draginsko doklado v obliki enkratne polredne, enomesečne ali polmesečne plače. Tako bi dobili nižji uslužbenci in dnevničarji po 150% mesečnih prejemkov za doklado, višji uradniki pa znesek od enkratne plače do polovice. Ves efekt bi bil 760.000 dinarjev. Obtem je občina sklenila podariti 50.000 din upokojenemu polkovniku Lugarskemu, ki je pred 22 leti na čelu srbskih čet prvi vkorakal v Novi Sad.

Trgatev oljk v Dalmaciji je že končana. Z njo so zadovoljni tako glede kakovosti, kakor tudi glede količine. Novo olje je že naprodaj na svobodnem tržišču, in sicer po ceni 25 do 27 din za liter. Ker je povpraševanje veliko, gre blago hitro v promet in zato kažejo tudi cene nagajenje navzgor. Cene olja na debelo pa so precej nižje kakor cene na drobno.

Naši sezonski delavci so se začeli vračati iz Nemčije po končanih delih. Danes prispe prvi poseben vlak s sezonskimi delavci, med katerimi je okrog 200 Slovencev, ostalo pa so Medijurci. V kratkem se bodo vrnilo tudi še ostali, razen tistih, ki so zaposleni pri delih cest in pri delih v gozdovih. Ti bodo ostali tudi čez zimo v Nemčiji. Nemške oblasti so dovolile, da smejo sezonski delavci odnesti s seboj raznega blaga za 2000 din brez vsake carine. Zato so bile naprošene tudi jugoslovanske oblasti, da bi dovolile enake ugodnosti, da bi smeli delavci brez carine pripeljati s seboj blago, katero so si kupili za svoj zaslužni denar.

Preprodajalce odstranjuje s tržišča tudi v hrvaških mestih. V Kotorju izobeša mestna občina do 11 dopoldne modro zastavo kot znak, da tedaj prekupčevalci ne smejo kupovati blaga, pač pa smejo tedaj kupovati edinoletne potrošniki. Po 13 pa morajo vsi prodajalci že zapustiti trg, razen tistih trgovcev, ki imajo tam stalne prodajalne.

Ze 40 dni se policija v Banjaluki trudi z odkrivanjem trojnega zločina v judovski bogataški družini Poljokan. Pred nedavnim je nazadnje prišla delavca Ilija Itala, ki ga obtežujejo številni znaki, vendar mož noče na noben način priznati zločina. Pač pa je policija dobila podatke o neki zločinski družini, ki je nameravala v Banjaluki izvršiti še več zločinov, toda prijemljivih dokazov zaenkrat še nima. Preiskava je pospešena, rezultata pa drže v tajnosti. Upajo pa, da bo Italo kmalu priznal svojo udeležbo in tako bi bil tajništveni grozni zločin pojasnjen.

Zapeljivca svoje žene je usmrtil kmet Domladovac iz Laminškega sv. Ivana pri Bjelovariju. Njegova žena ga je nedavno zapustila, ker se je rajši družila z nekim šofarjem, ki je potem stalno zahajal na njen dom. Usodnega večera je Domladovac oprezoval okrog hiše svoje pobege žene, tedaj pa je mimo pripeljal zapeljivca in ga začel izživati. Domladovca je izživljanje tako ujezilo, da je stekel domov po puško in dvakrat ustrelil v vsiljivca. Čeprav ranjen, se je slednji pognal v Domladovca, toda podlegel je, nakaar mu je Domladovac s puškinnim kopitom razbil glavo.

Krvavo se je končala svatba v vasi Rakincu pri Požarevcu. V hiši premožnega kmeta Pavlovića je bilo svatbeno veselje. Svatje so pili in se radovali ter bi se tako hitro tudi najbrž ne razšli, če ne bi prišlo do krvavega dogodka. Svat Štirbanović se je zagledal v Pavlovićevo hčerko in jo zvečer pregovoril, da je odšla z njim iz hiše. Ko jo je oče pogrešil, jo je šel iskati in jo našel. V jezi je s palico kresnil Štirbanovića po hrbtu. Toda tedaj je Štirbanović sunkovito potegnil nož in razparal Pavloviću trebuh. Nesrečnik je kmalu nato umrl, morilca pa so orožniki zaprli.

Danes nepreklicno zadnjikrat!

Hotel za žene

Vsi, ki so si film ogledali, predvsem ženski svet, so bili zadovoljni!

KINO UNION, tel. 22-21

Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri

Sezonski delavci se vračajo

Zaslužek je bil dober, toda delo je bilo trdo.

Maribor, 29. novembra.

Včeraj je prispel v Maribor iz Nemčije prvi transportni vlak s 400 sezonskimi delavci, ki se sedaj na zimo vračajo domov. Temu transportu bodo sledili zanaprej skozi do božiča še številni transporti, dokler ne bo približno 7000 naših ljudi prišlo iz tujine v domovino. Letos je v Nemčiji zaposlenih na sezonskem delu okrog 10.000 naših ljudi. Od tega jih bo pa 3000 ostalo še preko zime v Nemčiji, kjer bodo zaposleni pri raznih večjih zemeljskih delih, ki se sedaj v Nemčiji izvajajo. Hočejo pač izkoristiti tudi zimске mesece ter si še nekaj zaslužiti. Vendar ima večina naših ljudi že dovolj trpljenja ter je potrebna odpočitka in poštene, krepke hrane, da se spet okrepi.

Domovina je sezonce lepo sprejela. Na meji jih je pozdravil še naš izseljenski službe, načelnik ministrstva za socialno politiko dr. Aranič. V Mariboru pa so bili delegati banovine, borze dela, ministrstva za socialno politiko, povrh pa jih je

čakalo še veselo presenečenje — vsak je dobil štruco kruha in obilno porcijo guljaža. Postopek pri prehodu meje je bil kaj enostaven ter se je naglo izvršil. Sezonski so še tudi sedaj prinesli s seboj gotovino v znesku do 10 mark, ker vprašanje čekov, ki bi jih dobili namesto gotovine pri potovanju v domovino, še ni rešeno. Marke so zamenjali pri Putniku na kolodvoru v naš denar. Pač pa letos finančno ministrstvo ni dovolilo, da bi prinašali s seboj carine prosto razne predmete do vrednosti 2000 din. Prejšnja leta so prinašali namreč s seboj kolesa, pisalne in šivalne stroje itd, da so na ta način spravili svoj zaslužek v našo državo, ker ga v gotovini niso mogli nakazati. Sedaj pa je poskrbljeno, da lahko redno pošiljajo zaslužek domov ter so bili med njimi številni taki, ki so pošiljali vsak mesec po 1000 in več dinarjev.

Zaplenjeno usnje je bilo vrnjeno lastniku

Maribor, 29. novembra.

Včeraj popoldne ob štirih se je zaključilo zadnje dejanje znane velike afere z usnjem v Mariboru. O tem smo svojačasno ob priliki njenega odkritja ter potem, ko so tovarnarja Valterja Halbartha sodili, obširno poročali. Konec meseca septembra so našli v skladiščih opuščene Halbarthove tovarne usnja v Usnjarski ulici zalogo podplatov in gornjega usnja, katero je sodni izvedenec ocenil na štiri milijone dinarjev. Oblast je usnje zaplenila, proti Halbarthu pa je bila dvignjena obtožba, obenem pa je bil poslan na šest mesecev prisilnega bivanja v Stari trg ob Kolpi. Pred okrajnim sodiščem je bil potem Halbarth oproščen, okoližno sodišče pa ga je obsodilo na 15 dni zapore za 15.000 dinarjev kazni, zaplenjeno usnje pa mu je vrnilo. Naša javnost je bila po razglasitvi obsodbe, kateri je Halbarth osebno prisostvoval, da je bil obsojenec

poslan nazaj v Stari trg ob Kolpi, ki mu je določen kot prisilno bivališče, kajti konfinacija ni bila s sodbo sodišča prav nič omiljena. Toda sedaj se je izvedelo, da Halbarth sploh ni šel več v Stari trg, temveč je ostal v Mariboru; konfinacija se mu je namreč omilila na neke vrste »domači zapor«. Danes pa je dobil g. Halbarth nazaj tudi vso zalogo zaplenjenega usnja. Vrata, ki so bila na skladiščih zapečateni, so odpečatili, policijska straža, ki je usnje stražila, se je odstranila in lastnik ga je spet prevzel. Je pa lahko čisto zadovoljen, da so mu pred dvema mesecema usnje zaplenili. Kajti med tem časom se je vrednost tega usnja gotovo podvojila ter je po mnenju strokovnjakov sedaj vredno kakih osem milijonov dinarjev.

KINO MATICA

Telefon 22-41

ob 16., 19 in 21. uri

Pri večerajšnih predstavah je doživel velik uspeh vefilm iz pisane ameriškega življenja. — (VIRGIL CITY)

ERROL FLYNN

MIRIAM HOPKINS

Pod zastavo svobode

Ljubljana od včeraj do danes

Ljubljana, 29. novembra.

Včeraj megla ni bila več tako gosta kakor dan prej. Sicer je še ležala meglena koprena, ki je zastrla nebo pred soncem, vendar ne več tako gosto, da bi onemogočala reden promet. Večernje nebo je bilo jasno, pa ne mrzlo. Čez noč se je pooblačilo in če bi zapihal vzhodni veter, bi po napovedih vremenslovske Herschla dobili že prve snežinke izpod neba. Tako pa se zaenkrat njegova napoved ni izpolnila, kajti vzhodnika ni bilo. Veter vleče bolj od juga in bo prej začelo kaj pršiti kakor pa na letavati. Sedaj hodijo reveži po gozdovih in klestijo z dreves stare trhle veje, pobirajo dračje in vso to suhljad nosijo domov, da bodo imeli pozimi kaj za v peč. Če pa bo zapadel sneg, bodo morali ostati doma ali pa bodo morali po brozi in v visokem snegu po mokra tla. Upajmo, da bomo še nekaj časa varni pred snegom, čeprav vemo, da si ga posebno mladina že zelo želi.

Kaj je imel vse pod suknjo

Včeraj je prav brezbrizno po ljubljanskih ulicah korčali brezposelni delavec P. R. iz Sentjanža na Dolenjskem. Seveda se je moral srečati spričo

tolikih stražnikov, ki so v mestu, z enim izmed njih. In stražnik ga je res pobral, kako je kaj, od kod prihaja in kako mu je ime, kajti možak je bil videti precej sumljiv. Pa ga je mož postave povabil na policijo, kjer so mu malo pretipali žepe in vest. Trud ni bil zaman. Kar na lepem so mu iz žepa izvlekli dinamo, pa še svetilka je bila zraven. Na obeh delih se je točno videlo, da sta bila s silo odtrgana od kolesa in da mož ni prišel na pošten način v njih posest. Svetilka ni imela dvojne žarnice. Oba ukradena dela sta na novo pokromana in gladka. Dinamo je znamke »Impex Suprac«. Kdor pogreša s svojega kolesa omenjena ukradena dela, naj to sporoči Upravi policije v sobo št. 27. — Kakor kaže, je policija ujela ptička, pri katerem bo še prišlo marsikaj na dan, ko ga bodo malo strožje prijeli.

Prošnja gospodu županu

Ko so zaradi kanalizacijskih del na gornji Dunajski cesti »Magistrovi« avtobusi dva meseca vozili krožno: navzgor do stare proge, nazaj pa po Posavskega ulici in Vodnikovovi cesti, je bilo s tem zelo ustrezno vsem stanovalcem Vodovodne ceste ter vsega predela tostran kamniške proge. Avtobus je edino prometno sredstvo za ta, v čestnem pogledu precej borni del Ljubljane. Ko je bila Dunajska cesta od pošte dalje spet sposobna za promet, je Magister moral nehati s krožnimi vožnjami, ki so bile v korist prizadetim prebivalcem in podjetju samemu. Ker slišimo, da je podjetje vložilo pri občini prošnjo za dovolitev krožnih voženj, se tej prošnji pridružujemo tudi prebivalci Vodovodne ceste, Podmilščakev in drugih ulic. Z dovolitvijo krožne proge nam bi mestna občina prihranila dosti nepotrebnih poti in zamujanja ter tako vsaj delno rešila pešce vprašanje zvez tega vedno večjega predela s središčem mesta. Prosimo g. župana, naj z znano svojo uvidenostjo upošteva našo prošnjo. — Stanovalci z Vodovodne ceste in okolice.

Ohet pa taka...

Pa so imeli v Peči pri Moravčah včeraj svatbo. Bilo je prav prijetno, petja, godbe in plesa na pretek. Veselo je bilo, da je kaj. Ohcet pa ne bi bila ohcet, če ne bi prišlo do prerakanja in celo do pretepanja. Ne vemo, zakaj so se sporekli, res pa je, da je bil pri dejanskem obračunavanju težko poškodovan posestnikov sin Male Jožef, ki se je zaradi poškodb moral zateči v bolnišnico.

Svojevrsen tovariš

Je neki delavec tam pri Naklu na Gorenjskem. Tamkaj gradi banovino novo cesto proti Bledu. Dela gredo menda že h kraju. Pri delih na cesti je bil zaposlen tudi Ljubičič Luka. Delal je v družbi še drugih delavcev. Pa so se možje sporekli. Razvneli so se v prepiru in nek delavec je svojega tovariša Ljubičiča tako česnil z lopato po glavi, da mu je prizadel težko poškodbo. Boje se, da ima lobanjo poškodovano. Čuden prijatelj — kaj ne?

Celjske novice

V proslavo zedinjenja bo jutri, v soboto ob 8 zvečer v veliki dvorani Ljudske posojilnice slavnostna akademija, na kateri bodo sodelovali KPD, FO, DK, Celjski Zvon, vojaška godba in Gledalska družina. Slavnostni govor bo imel g. Šertel. Vstopnice se dbe v predprodaji v Slomškovi tiskovni zadrugi.

Drevi ob pol7 bo v Celju vaja za zatemnitev Celja.

Strasna smrt pod vlakom. Blizu Marijagradca pri Laškem je skočil pri drugem železniškem prehodu pod osebni vlak 32letni Ciril Knez, delavec iz Celja. Lokomotiva ga je vlekla kakih 40 metrov daleč in ga tako razmesarila, da so ga težko spoznali. Trpilo je bilo popolnoma razrezano in so ležali deli telesa po vsej dolžini proge. Dalj časa je bil v službi v Laškem, nato pa je šel v Maribor. Vzrok dejanja ni znan.

Vremensko poročilo

Kraj	Barometer	sko stanje	temperatura		Vetar	Padavine
			naš. večja	naš. manjša		
Ljubljana	764.8	5.0	1.0	75	10	S ₂ 0.1 dež
Maribor	763.5	4.8	2.0	90	10	0 — —
Zagreb	763.5	7.0	1.0	90	10	0 — —
Belgrad	773.9	6.0	1.0	90	10	S ₁ — — —
Sarajevo	765.7	3.0	-3.0	90	10	0 — —
Vis	763.9	9.0	8.0	90	10	WNW ₂ — — —
Split	763.5	12.0	7.0	60	8	NE ₂ — — —
Kumbar	763.0	12.0	6.0	80	5	NE ₂ — — —
Rab	764.0	10.0	7.0	50	10	0 — —
Dubrovniki	762.0	15.0	4.0	90	6	NE ₂ — — —

Vremenska napoved: Pretežno oblačno z rahlimi padavinami. Največja temperatura na letališču je — 1.0 stopinj C.

Koledar

Danes, petek, 29. novembra: Saturnin. Sobota, 30. novembra: Andrej.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva c. 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Komotar, Vič, Tržaška cesta 48.

Referat za kontrolo cen posluje od torka, dne 26. novembra v novih prostorih v Gosposki ulici št. 12 (Novinarski dom — stari prostori banke Slavije). Telefonska številka referata ostane 45-79.

Prosvetno društvo Trnovo priredi v nedeljo, dne 1. decembra ob 10 dopoldne v društveni dvorani Karunova ulica 14 proslavo Zedinjenja s peštrnim sporedom. Udeležba na proslavi je za vse članstvo društva in odsekov obvezna. Prijatelji so vladno vabljeni. Vstop prost.

Ko kupujete za Miklavža in Božič, mislite tudi na novo lepo sliko Marije z Brezij. Ako je denete v primeren okvir, si skoro ne morete misliti lepšega daru za okras svojih stanovanj. Marije z Brezij bo vsak vesel.

Na Miklavževem veteru dne 5. decembra ob 7 zvečer v frančiškanski dvorani bodo prišli na račun v prvi vrsti otroci. Ta veličastno aranžirana prireditev, z deloma umetniškim sporedom, pa bo tudi pravi užitek za odrasle. Morda še niste čuli slavnega virtuozna na kitari g. Stanka Preka, ki bo pri tej prireditvi iz prijaznosti sodeloval. Ime priljubljenega humorista g. dr. Morella pa je v naši javnosti že dobro poznano. Če si hočete še pravočasno oskrbeti boljše sežede, ki se že razprodajajo v pisarni »Pax et bonum« frančiškanskega pasaja, se takoj odločite. Cene sedežem od 12 do 4 din navzdol. Informacije glede Miklavževe obdaritve itd. dobite lahko tudi na telefonu št. 43-63.

Okusno in obilno domačo hrano

po nizki ceni dobite v

gostilni »PRI LOVCU«

Rimska-Bleiweisova cesta. Telefon 46-95

ter niste obvezni jemati pijac

SPREJEMAMO ABONENTE!

Sentjakobsko prosvetno društvo je imelo predtelo nedeljo krasen uspeh s tridejansko komedijo »Dva para se ženita«. Vsi igralci so se postavili, gledalci pa imenitno zabavali. Zato bodo Sentjakobski igro ponovili, in sicer jutri zvečer ob 20 v farni dvorani. Pridite v velikem številu!

Oficirji ljubljanske garnizije bodo priredili 1. decembra 1940 družabni večer v proslavo narodnega praznika Zedinjenja. Družabni večer se bo vršil v dvorani Zvezde. Početek ob 21. uri. Oblika za oficirje: siva bluzna in sive dolge hlače, za goste po volji. Posebni pozivi se ne bodo dostavljali, zato se prosijo g. rezervni oficirji in vojaški uradniki, da polnoštevilno posetijo družabni večer in ostali s stalnimi pozivnicami.

O kolesarskih stazah v mestih bo pri društvu inženirjev v Ljubljani predaval g. inž. Janez Gričar. Predavanje, ki ga bodo pojasnjevali slike, bo v društveni predavalnici v poslopu »Zvezda« v torek, 3. decembra ob 20. uri. Vstop imajo člani in po njih vpeljani gostje.

»Akademski klub Straza« ima zvečer ob 8 v Cirilovem domu 8. redni članski sestanek. Predaval bo prevzivilen g. škof dr. Gregorij Rožman. Za člane obvezno, starešine iskreno vabljeni!

Proslava 140 letnice rojstva dr. Frana Prešerna bo danes ob 8 zvečer v frančiškanski dvorani. Spored: dr. Röger: »Slovo od mladosti«, recitacija. Roman Petrovič poje Prešernove pesmi: a) Ukazi, b) Kam? c) Mornar. Na glasovirju ga spremlja dr. Anton Dolinar. Dr. Röger recitira Prešernove pesmi: a) Orglar, b) Vrbač srečna, draga vas. Prof. France Koblar: Ob 140 letnici Prešernovega rojstva (predavanje). Ko ves narod slavi našega največjega pesnika, našega oblikovalca slovenske besede, je primerno, da se cenijo občinstvo ljubljansko v obilnem številu udeležijo nočnejšega Prešernovega večera. Predprodaja vstopnic pri Prosvetni zvezi, Miklošičeva cesti 7, in v trgovini Šillogoj.

Filozofsko društvo v Ljubljani priredi v soboto, dne 30. t. m. ob 18. uri v predavalnici mineraloškega inštituta na univerzi drugo svoje predavanje. Predaval bo g. prof. dr. E. Spektorik o temi: »Tolstoj in etika.« Ker je predavanje aktualno, ga pač nihče ne bo hotel zamuditi, zlasti še, ker je vstop prost.

Ljubljansko gledališče

DRAMA — začetek ob 8 zvečer

Petek, 29. novembra: Krog s kreda. Premiera. Premierski abonma.

Sobota, 30. novembra: Romeo in Julija. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

OPERA — začetek ob 8 zvečer

Petek, 29. novembra ob 15. uri: Baletna predstava. Izven. Globoko znižane cene od 24 din navzdol.

Sobota, 30. novembra: Gorenjski slavček. Izven. Slavnostna predstava v proslavo narodnega praznika.

Mariborsko gledališče

Petek, 29. novembra, ob pol 15: »Cyrano de Bergerac«. Dijaška predstava. Sobota, 30. novembra, ob 20: Telovadna akademija fantov, odsekov in dekljskih krožkov.

Zvišali smo ceno. Stari gumi, železo, kovinam, niklju. Najboljše plača: »Metalica«, Gosposvetska 16.

Dodekanes — italijanska opora ob azijskem bregu

28 let sloni na njem italijanska roka in dober bo, če bo vzdržal tudi v sedanjih nemirnih časih

V neposredni bližini maloazijske celine se dviguje iz morja cel roj manjših otokov, ki jih po njihovem nastanku že takoj na prvi pogled ne moremo smatrati za kaj drugega, kot ostanke strnjene celine, ki je nekoč, pred davnimi milijoni leti vezala sedanje ozemlje Grčije z Malo Azijo. Skupini otokov ob maloazijski obali, teh preostankov večjega kopnega področja, ali pa šele zmanjševanja kopne zemlje, ki se bo nekoč — morda bodo spet pretekli milijoni let — so starodavni Grki dali ime Dodekanes, ali po naše Dvanajstero otočje. Sicer jih ni ravno dvanajst pač pa jih nekako toliko spada med najvažnejše.

Otočje Dodekanes je v teku zgodovine dokajkrat spremenilo svojega gospodarja. Leta 1912 so jih dobili v svoje roke Italijani in jih obdržali do danes, ko je italijanska posest na njih spet v precejšnji nevarnosti. Italija je na Dodekanesu zgradila nekaj važnih oporišč za svojo kopensko vojsko, za letalstvo in mornarico, ker se je v vseh letih, odkar je njena roka segla po teh otokih, zlasti pa še v zadnjih letih zavedala, kolikšnega pomena so zanj. Odtod bi namreč izvajala v primeru potrebe, kakršni ena se je pokazala v sedanji vojni z Grčijo, napada s svojim letalstvom in mornarico na raznih sovražniških področjih Blizujskega Vzhoda, ne samo v Grčiji in morda v Turčiji. Edino oviro za takšne njene vojaške nastope, ki naj bi se začeli na Dodekanesu, bi predstavljalo angleško pomorsko in letalsko brodogradništvo, ki se je tako krčevito zasidralo tudi v vzhodni del Sredozemskega morja.

Med dvanajstere glavne otoke Dodekanesa spadajo: Patmos, Leros, Ligos, Kalimnos, Hios, Kios, Stampalia, Sirina, Kazos, Tilos, Karki in Karpatos. Razen teh je še nekaj manjših otokov, ki tudi spadajo pod italijanski Dodekanes in okoli katerih širle iz morja nečiste čeri.

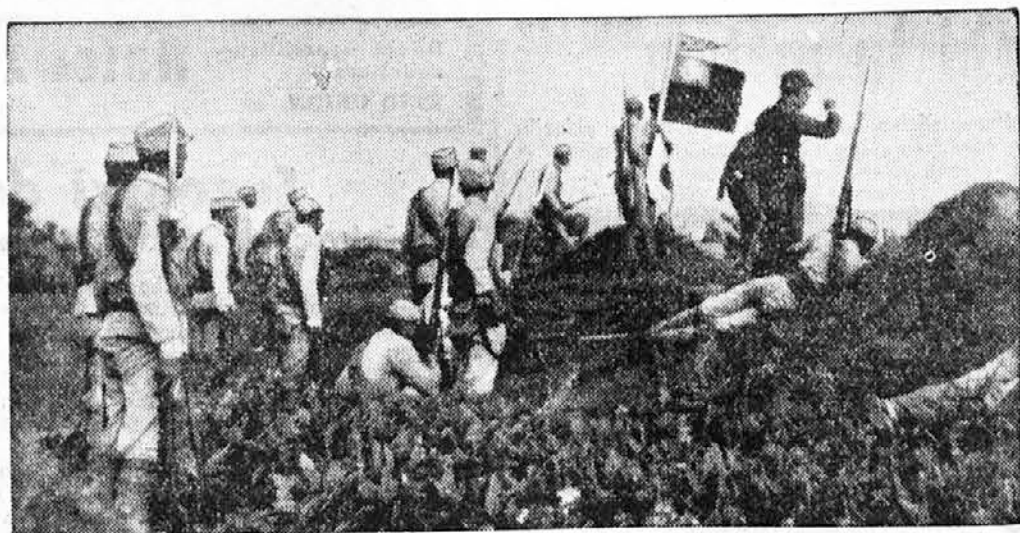
Prebivalstvo Dodekanesa je zelo pisano. Na teh otokih živi približno 60.000 ljudi, torej niti toliko ne, kolikor ima naša Ljubljana. Med njimi je največ Grkov, nekako toliko pa tudi Italijanov, ki so se v

zadnjih desetletjih naselili tam. Dalje žive na Dodekanesu ljudje, Armenci in nekaj pripadnikov drugih narodnosti.

Glavno mesto teh italijanskih posesti je Rodos na istoimenskem in obnem največjem dodekanesnem otoku. Sicer se uradno vse te italijanske posesti imenujejo »Italijanski Rodos in Dodekanes«, vendar pa navadno otoka Rodosa ne štejemo posebej.

Prejšnji gospodarji dodekaneskih otokov so bili Turki leta 1912 pa so jih, kakor rečeno, zamenjali Italijani. Nekaj časa je bila ta italijanska posest še precej dvomljiva in se je zato Italija na vso moč prizadevala, kako bi za zeleno mizo dobila priznanje zanj. Njenim diplomatom se je to tudi posrečilo, čeprav šele po enajstih letih. V Lausanni so bili leta 1923. Dodekanesi še enkrat in končno uveljavljeni, v kolikor ta izraz za današnje atose še more držati, priznani Italiji.

O bodočnosti dodekaneskih otokov je res težko biti prerok. Na eni strani je znano, da so si Italijani na njih zgradili precej močne pomorske in letalske postojanke in da so skušali, posebno v zadnjih letih tja preseliti tudi sodobno italijansko kulturo, da bi dodekaneskim koreninam prilijali pravih italijanskih sokov, ki bi poglajali trdno in zanesljivo rast. Z druge strani pa se slišijo od teh dokaj različni glasovi, odkar je izbruhnila italijansko-grška vojna. Pravijo namreč, da Dodekanesi ne bodo mogli več dolgo vzdržati pred angleškim pritiskom, to pa zaradi lakote, ki da hudo grozi tamkajšnjemu prebivalstvu z italijanskimi posadkami vred, ker da je čisto onemogočeno ves dovoz živil iz Italije, otoki sami pa so prerevani, da bi se mogli sami vzdrževati. Z italijanske strani pa vse takšne govorice, ob katerih se ogreva ves svet, Angležem prijazni svet, najodločneje zanika. Za zdaj torej ni mogoče ničesar zanesljivega povedati o bodoči usodi teh italijanskih postojank tam daleč ob vzhodnem bregu Sredozemskega morja, ali bodo ti 28 letni stebri tudi v sedanjih negotovih časih vzdržali hude potrebe in obvarovali italijansko zgradbo ob nemirnem maloazijskem bregu.

Japonska patrola na umiku pred kitajsko vojsko. Japonci pravijo, da potrebujejo svoje čete drugih odsekih in da so jim zato ukazali, naj se umaknejo. Tudi to je utemeljitev

Maršal Douglas — poveljnik angleških lovcev

Že v svetovni vojni preskušeni letalec, ki zdaj Anglija od njega mnogo pričakuje

Imenovanje maršala Douglasa za vrhovnega poveljnika angleškega lovskega letalstva so v angleški javnosti toplo sprejeli. Douglas slovi kot mož, ki vliva nove nade angleškemu narodu. Ker je izredno odločen, so ljudje na splošno prepričani, da bo svojo nalogo temeljito izpolnil in celo preprečil nočno bombardiranje angleških mest po nemškem letalstvu. Maršal Douglas je skušen letalec, saj se udeležuje v letalstvu že celih 25 let. Smatrajo ga za najboljšega letalskega strokovnjaka.

Ko je izbruhnila svetovna vojna, je Douglas študiral na oxfordski univerzi. Takoj po napovedi vojne se je prijavil za prostovoljca. V začetku leta 1915 je bil opazovalec v angleškem vojnem letalstvu. Tedaj je postal tudi letalski častnik, zaradi številnih zmag nad sovražnikom pa je bil kmalu nato imenovan za poveljnika eskadre. Tu se je izkazal odličnega lovca in značajnega vojaka. Kot izredno hladnokrvjen mož je izvedel celo vrsto letalskih podvigov na zahodnem bojišču. Svoje letalce je vodil odločno in hrabro. Vedno je bil na čelu svojih eskader, zaradi česar so imeli vanj tudi vse zaupanje. Od septembra 1917 pa do konca

vojne je njegova eskadra sestrelila 201 sovražno letalo, 149 pa jih onemogočila za borbo.

Že s 25. letom je napredoval za podpolkovnika. To je bil tedaj obenem tudi najmlajši podpolkovnik v vsej angleški vojski.

Maršal Douglas je za zdaj star 47 let. Angleži pravijo o njem, da bo igral zelo veliko vlogo v novem poveljstvu zaradi skupnega nastopa letalstva in suhozemske vojske.

Po imenovanju novega poveljstva je prišlo tudi v angleškem letalstvu do raznih sprememb, ki bodo imele velik vpliv na skupno udeleževanje vseh vrst angleškega orožja. Zda namreč tudi ne poveljujejo vsi možje iz vlade, pač pa hrabri in izurjeni letalci. Pravijo, da bo maršal Douglas lahko zdaj še bolj izpopolnil letalstvo kot ga je pod upravo Hughja Dowdinga, ko je britansko letalstvo reorganiziral.

V londonskih krogih so trdno prepričani, da bo Douglas svoje uspehe še povečal z novimi in izvirnimi metodami. Poznajo ga kot najboljšega letalca v Angliji in so prepričani, da bodo angleški lovci pod njegovim poveljstvom nočne sovražne napade na Anglijo čim bolj omejili. V splošnem pa mislijo, da bo to doseženo na ta način, da spravi v tesno medsebojno zvezo poveljstvo nad bombniki in ogledniški letali s poveljstvom protiletalskih topov ter žarometnih oddelkov vojske na kopnem.

RADIO

Program radio Ljubljana

Sobota, 30. novembra: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45 — 12 Pisan venček — za veselje, v njem pa mnoge vaše želje — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Pisan venček — za veselje, v njem pa mnoge vaše želje — 14 Poročila — 18 Otroška ura: 17.00 otroci kramljajo gđ. Manica Komanova — 17.30 Pregled spreda — 18 Za delopust igr. Rad. ork. — 18.40 Pogovori s poslušalci — 19 Napovedi, poročila, objave — 19.25 Nac. ura — 19.40 CF traži igraro (plošče) — 20 Zunanje politični pregled (g. dr. Al. Kuhar) — 20.30 Od Rajhenburga do Podsedre: Rokopis: Davorin Petančič. Izvajajo domačini — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Za vesel konec tedna igra Radijski orkester.

Drugi programi

Petek, 29. novembra: Belgrad: 20.10 Simf. konc. Značeb: 20 Iz Gotovčevih oper. — Beromünster: 20 Donizetijeva opera »Lucia di Lammermoor«. — Bratislava: 20.30 Slovenski plesi. — Rudimpešta: 19.20 Godala. — Praga: 19.20 Večerni konc. — Sofija: 20.50 Wagnerjeva opera »Tristan in Izolda«. — Sottens: 19 Zabavna glasba. — Stockholm: 21 Simfonični koncert. Belgrajska kratkovalovna postaja: YUA. YUB (49.18 m): 19.40 Poročila v slovenščini — YUF (19.69 m): 0.30 Poročila v slovenščini za Južno Ameriko YUG (19.69 m): 3.30 Poročila v slovenščini za Severno Ameriko.

Vloga angleškega letalstva nad Albanijo

Angleški letalci so prve dni vojne zadržali Italijane, dekler Grki niso mobilizirali in zasedli postojank

O vlogi, ki jo igra angleško letalstvo v sedanji grško-italijanski vojni, poroča angleški dopisnik londonskega časopisa »Daily Telegraph«, Arthur Marthon, nekaj podrobnosti, ki v marsičem osvetljujejo, zakaj se je na grško-italijanskem bojišču ob začetku vojne ponesrečilo bliskovito vojskovanje. Med drugim piše, da se je imel priliklo razgovarjati z nekim višjim angleškim letalskim častnikom, ki mu je dejal, da je takoj drugi dan po italijanskem ultimatu priletela Grčiji na pomoč skupina angleških letalcev iz Kaira. V naslednjih 24 urah so se angleška letala že udeleževala nad Albanijo.

Ko so britanska letala prispela — nadaljuje v svojem poročilu Arthur Marthon, Grki še niso izvedli potrebne mobilizacije niti koncentracije čet. Zato je bilo treba Italijane zadržati in jih ne pustiti čez grško bojno črto. V ta namen so angleški letalci napadali italijansko zaledje in bombardirali pristanišča v Italiji in Albaniji. Ni čisto verjetno, da so škodo v Valoni, Draču in Brindiziju delno moral preprečiti Italijani, da bi mogli izvesti koncentracijo čet, kakor so si to zamislili. Tako pa so Grki pridobili na dragocenem času.

Ko so Grki zasedli in uspešno držali višine nad Korčo, so se Italijani lotili bombardirati v strmo-glavih poletih, toda naleteli so na britanske lovce, Grki pa so spet imeli nekaj dni mir. Nastop angleških letal je dal Grkom možnost, da so se opomogli od nenadnega italijanskega bombardiranja z nizke višine. Ves čas so angleški letalci motili pošiljanje novega italijanskega vojaštva ter dovoz živil in orožja na bojišče.

O grškem letalstvu se je ta visoki angleški letalski častnik zelo laskavo izrazil in čestital grškim letalcem k njihovi hrabrosti. Izrazil je priznanje tudi grškemu generalnemu štabu, ki je s svojimi uspehi in hitrostjo vse presenetil. Zato bo britansko letalstvo — je dejal na koncu omenjeni častnik — rado trpelo izgube in doprineslo tudi žrtve za Grčijo vse dotlej, dokler bo pomoč potrebovala.

Angleži so se takoj naravnost zagrizli v to svojo pomoč Grčiji in je brez dvoma tudi v tem v pre-

cejšnji meri treba iskati vzroka, da je na grško-italijanskem bojišču v Albaneji zdaj prišlo do gotovo nepričakovanega zastoja italijanskega bojnega voza.

Prvi zamorec v uniformi ameriškega generala

Roosevelt: »Svet naj ve, da Amerika ne pozna razlike med plemeni in da ceni vsakogar po njegovih sposobnostih«

V Evropi, zlasti v fašističnih državah divja hud boj za čistost ras, plemen. Ta boj temelji na načelu, da niso na svetu vsi ljudje enako vredni ter da gre zato nekaterim prednost pred drugimi. Nekatera plemena naj bi imela pravico gledati na druga nekako zviška, da morda zaradi samega dejstva, da so recimo številčno močnejša in se zato lažje uveljavljajo, ali pa ker zaradi številčne premoči računajo danes le v Evropi. V Ameriki pa je drugače. V demokratični Ameriki se še vedno trdno drže tega, da so na svetu vsi ljudje enaki, in da morajo imeti tudi vsi enake pravice, ne pa da bi bili zastavljeni že samo zaradi tega, ker morda pripa-

dajo drugi rasi, drugemu plemenu. Tam boja za prednost plemena nad plemenom ne poznajo.

Da je temu res tako, priča najbolje tale primer. Predsednik Združenih ameriških držav, Roosevelt, je zadnjič povabil nekakega zamorca za generala ameriške vojske. Posebej je naročil, da morajo časopisi to v svojih poročilih vidno podčrtati, da bi tudi najširša javnost videla, da v Ameriki cenijo človeka po njegovih resničnih zmožnostih, ne pa po tem, kateremu plemenu pripada. Ta prvi zamorec, ki je oblekel uniformo ameriškega generala, se imenuje Penjamin Davis.

Britanija je v Ameriki naročila za 88 milijard din orožja

V ponedeljek je prispel iz Njujorka v London predsednik angleške vojne komisije za nabavo vojnega materiala v Združenih ameriških državah, Arthur Purvis. Britanski vladi je prinesel poročilo o tem, koliko angleškega denarja je bilo dozdaj v USA porabljenega za razne nabave potrebnega orožja in drugih stvari za Veliko Britanijo in koliko novih pogodb je bilo sklenjenih z različnimi podjetji. Računajo, da je Anglija porabila in bo še izdala po že sklenjenih pogodbah 400 milijonov funtov šterlingov (okrog 88 milijard dinarjev) za svoje nabavke

v Združenih državah. Za ta denar je, ali bo v kratkem dobila 11.000 letal, 6000 letalskih motorjev tipa Rolls-Merlin, 4000 tankov, milijon pušk, razen tega pa še mnogo letalskih motorjev drugih vrst, velike količine municije, topov, strojníc, torpedov, bomb in min.

Amerika se gotovo dobro zaveda, da je zanj zdaj pšenica zrela... Anglija pa je sprčo nevarnosti, v kakršni je danes, bržčas tudi hvaležna, da lahko v Ameriki naroči in dobi vse čeprav za drag denar. Tako je za vse prav.

NISMO EDINI

Roman
podeželskega zdravnika 24

Državni pravdnik je pokazal z roko na Leni, ki je bila z drugega konca klopi za obtožence stopila k Newcomeju, in slovesno vprašal:

»Ali ljubite to žensko?«

Njegova roka je grozeče molela proti dekletu.

V dvorani je bilo tiho, kakor da je nad njo zevala smrt. Zdravnik se je ob vprašanju zdrnil. Zravnal je glavo in se za trenutek ozrl v Leni, ki je strmela vanj drhte in s solzami v očeh. Bila je tako varna, tako uboga. Prvič jo je bil srečal smrti zato, da je zdaj zaradi njega spet čakala nanjo. Smrt, ki jima je grozila, ju je zdaj vezala za večno. Ni imel več nikogar, ničesar na svetu, samo Geralda, ki je bil daleč, in to ubogo bitje, ki je ostalo ob njem v tej najbridkejši, najstrašnejši uri. Čutil se je tako grozno zapuščenega, tako samega, da ga je pravdnikovo vprašanje skoraj odrešilo. Kaj je hotel, kaj je v tej samotni in togobi mogel drugega, kakor ljubiti jo. Imeti jo rad, kakor se imajo radi utrinki zvezd, ki jih je nerazumljiva sila odtrgala od njihovega jedra in morajo združeni padati v noč, dokler ne ugasnejo. Ni vprašal, kakšna je ta ljubezen; čutil je le, da mu ne ostaja v teh zadnjih trenutkih nič drugega, kakor ljubiti do Geralda in do tega drobnega dekleta.

Toda, ko je hotel odgovoriti, se je vendarle malo zmedel in dejal:

»Koga če ljubim? Mislite Leni? Hm... Glejte, o tem pa nisem še premišljal. Toda počakajte....«

Še enkrat je pogledal dekle, potem ga je prevzela nekaka nenadna jasnost in spokojnost. Odgovoril je jasno in na glas:

»Da... Rad jo imam!«

Po dvorani je zažuborelo, žuborenje je naraslo v vlak, ki je grozeče grmel...

Toda dr. Newcome ga ni poslušal. Stopil je k Leni in jo stisnil k sebi. Dekletu so oči skozi solze sijale; doživelo je v vsej

tej mrakobi poslednjo svetlo uro. Njen neizrečeno blagi, hvaležni pogled je počival na zdravniku, ki jo je s svojimi rokami varoval kakor oče.

Dr. Newcome ji je govoril:

»Nič se ne bojte. Gerald, vi in jaz nismo edini, ki nas bosta človeška norost in zloba stili. Nismo edini! Veliko jih je bilo pred nami in jih bo za nami; toda pred vestjo in pred Bogom imamo mi prav!«

Stala sta tam in kljubovala vsemu svetu. Navidez je bil med njima pričujoč Gerald s svojim zlatim smehom in ju je prestavljal nekam daleč od tod...

Stisnil je dekle k sebi...

Razprava je zdaj potekala naglo. Pod večer je predsednik razglasil sodbu:

»Dr. David Newcome! Porota je ugotovila, da ste krivi. Leni Craft, porota je ugotovila, da ste krivi tudi vi! Obsojena sta na smrt z obseženjem. Naj se Bog usmili vajinih duš! Končano je!«

Leni zadnjih besed ni slišala. Onesvetila se je. Dr. Newcome je z izgubljenim smehljajem na ustnicah poslušal svojo in njeno smrtno obsodbo.

Pred smrtjo so mu dovolili, da se je še enkrat videl z Leni. Nista spregovorila niti besede; molče sta stala objeta, kakor da samo prisluškujeta ljubezni, ki je kakor silovit ogenj zagorela med njima te zadnje ure.

Potem so ju odvedli vsakega v svojo celico.

Jessiein brat nadpastor se je še oglasil pri Newcomeju, da bi ga tolažil in ga pripravil na smrt. Imel je lahko nalogo, toda ko je odhajal, je bil pretresen in zlomljen kakor še nikoli. Vedel je, da za svak umira nedolžen.

Zdravnik ga je prosil, naj skrbi za Geralda. Obljubiti mu je moral, da otrok ne bo nikdar zvedel, kako sta mu umrla oče in mati. Nadpastor ga je še vprašal po zadnji želji. Ta zadnja želja mu je strahotno zvenela po ušesih vso pot do doma, ves dan in vso noč. Zdravnik ga je prosil, naj dekletu še enkrat pove:

»Nismo edini, ki jih je ubila človeška norost!«

Drugi dan ob sedmih je bila obsodba izvršena. Prav to uro se je mali Gerald kopal, razposajeno škropil vodo, mislil na Leni in zraven popeval pesmico, ki ga je hitro naučil:

Drobna ptica priletela,
padla mi k nogam,
v kljunčku pisemce molela,
mamičin pozdrav...

Na občinskem stolpu je ura bila sedem. Stara Suzana je slišala uro in otrokovo petje. Stisnila je v grlu in solze so jo posilile. Planila je k oknu in ga zaprla, da bi Gerald ne slišal bitja ure, ko je neusmiljeno merila črso, ki je z dvema dragima dušama med te trenutke bežal v večnost.

KONEC.